

การเพิ่มคุณภาพตำรา

การทำดัชนี

สัมมนา "การเพิ่มคุณภาพตำรา"

โรงแรมกรุงศรีริเวอร์ วันที่ ๖ - ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๔
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาฯ

<http://www.chulapress.com/2009/news.php?nid=344>

โสรัจจ์ หงศ์ลดารมภ์

รองผู้อำนวยการสำนักพิมพ์ฯ

คณะอักษรศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โครงร่าง

- ตำราคืออะไร?
- ทำไมจึงต้องเพิ่มคุณภาพตำรา?
- ทำอย่างไรตำรา (กับหนังสือวิชาการ) จึงจะมีคุณภาพมากขึ้น?
- หนังสือ "ปรัชญาภาษา"
- ดรรชนี
- ฝึกหัดทำดรรชนีเบื้องต้น

ควั่นหลงจากเมื่อเช้า

ความแตกต่างระหว่าง plagiarism กับ
copyright violation

ตำรากับหนังสือจะมีคุณภาพได้อย่างไร?

ตำราคืออะไร?

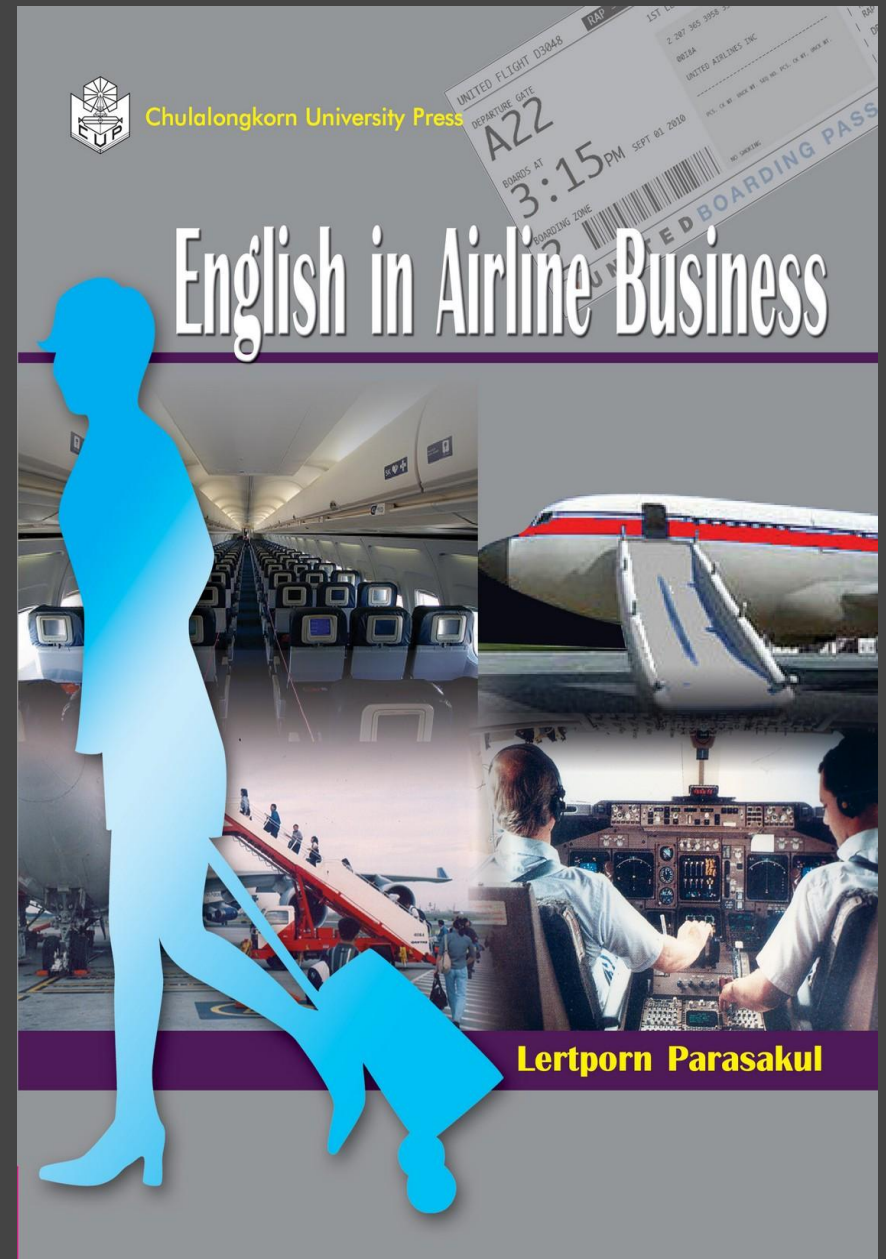
ก่อนอื่นก็ต้องถามว่าตำราไม่ใช่อะไรเสียก่อน

เราจะเข้าใจดีขึ้น ถ้าคิดตรงกันว่าตำราแปลว่า
"textbook" ในภาษาอังกฤษ

ส่วนหนังสือวิชาการเรียกว่า "academic
book"

ข้อแตกต่างสำคัญที่สุด: ตำราเสนอความรู้เก่า
หนังสือวิชาการเสนอความรู้ใหม่

ตัวอย่างของตำรา

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปรัชญา ภาษา

โสรัจจ์ หงศ์ลดารมภ์

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ฉบับครั้งที่ 2 ฉบับปรับปรุง

ตรรกวิทยาสัญลักษณ์

โสรัจจ์ หงศ์ลดารมภ์

ตำรา

PREMIER REFERENCE SOURCE

Genomics and Bioethics

Interdisciplinary Perspectives,
Technologies and Advancements

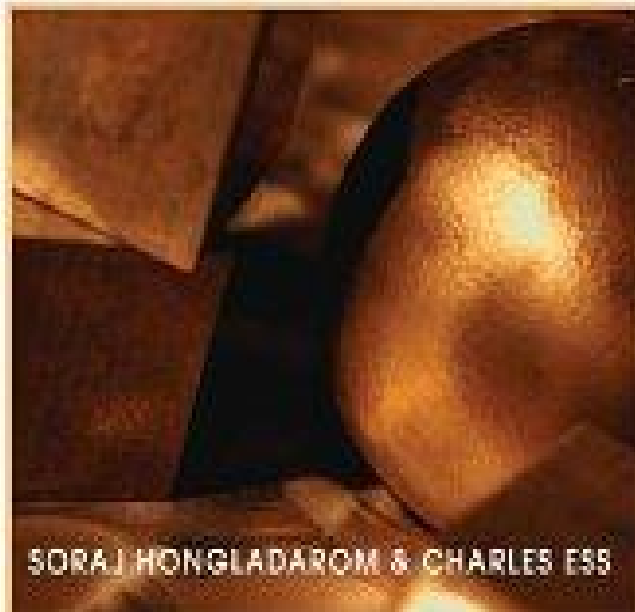
SORAJ HONGLADAROM

Click to **LOOK INSIDE!**

PREMIER REFERENCE SOURCE

INFORMATION TECHNOLOGY ETHICS

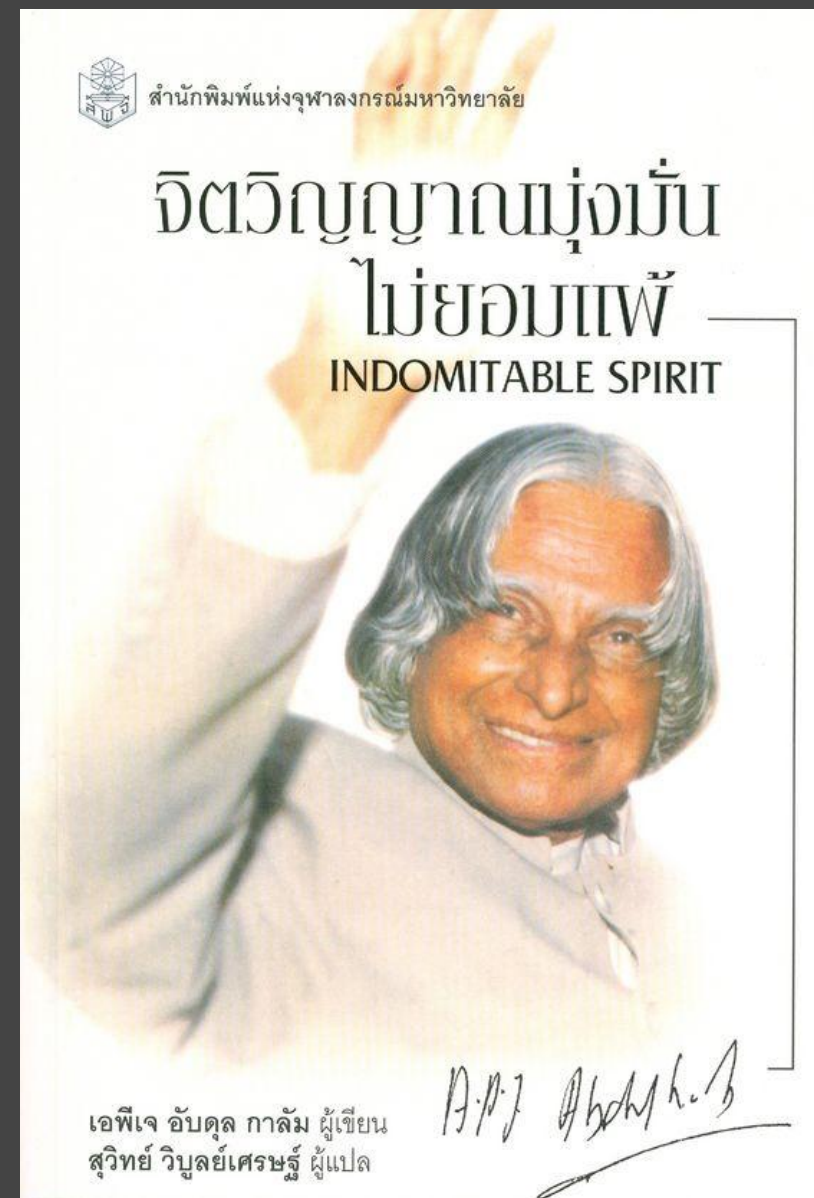
Cultural Perspectives

SORAJ HONGLADAROM & CHARLES ESS

ตัวอย่างของหนังสือ

หนังสือ

ตำรากับหนังสือจะมีคุณภาพได้อย่างไร?

องค์ประกอบของคุณภาพ

- เชิงกายภาพ
  - รูปเล่ม
  - เลย์เอาต์
- เชิงเนื้อหา
  - ในที่นี้เราจะพูดเฉพาะเรื่องคุณภาพของเนื้อหาเท่านั้น

องค์ประกอบคุณภาพด้านเนื้อหา

- ส่วนประกอบของหนังสือทั้งหมดต้องตอบคำถามให้ได้ว่า
ส่วนต่างๆ เหล่านี้มีบทบาทอย่างไรกับเป้าหมายโดยรวมของหนังสือเล่มนั้น
- เป้าหมายดังกล่าวต้องเป็นเป้าหมายที่มีคุณค่าเพียงพอด้วย

ครรชนคืออะไร?

ดรรชนี

[ดัชนี] น. นิ้วชี้, ราชาศัพท์ใช้ว่า พระดรรชนี, ดัชนี ก็ใช้.
(ส. ตรฺชนี; ป. ตชฺชนี).

[ดัชนี] (คณิต) น.
จำนวนที่เขียนไว้บนมุมขวาของอีกจำนวนหนึ่งซึ่งเรียกว่า
ฐาน เพื่อแสดงการยกกำลังของฐานนั้น เช่น ๓๒ ๒
เป็นดรรชนีของ ๓;
ตัวเลขอัตราส่วนซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้ในระยะเวลาหนึ่ง
เช่น ดรรชนีค่าครองชีพ; ดัชนี ก็ใช้. (อ. index number).

ดรรชนี

น.

บัญชีคำเรียงตามลำดับอักษรที่พิมพ์ไว้ส่วนท้ายของหนังสือเล่ม รวบรวมคำสำคัญ ๆ ซึ่งมีกล่าวถึงในหนังสือเล่มนั้น โดยบอกเลขหน้าที่มีคำนั้น ๆ
ปรากฏอยู่เพื่อสะดวกแก่การค้น, ดัชนี ก็ใช้.

American National Standards Institute (ANSI)

"A systematic guide to items contained in or concepts derived from a collection. These items or concepts are represented by entries arranged in a searchable order, such as alphabetical, chronological, or numerical. this order is normally different from that of the items in or concepts in the collection itself."

British Standards Institution

"A systematic arrangement of entries designed to enable users to locate information in a document."

Mulvany, *Indexing Books*

"An index is a structured sequence--resulting from a thorough and complete analysis of text--of synthesized access points to all the information contained in the text. The structured arrangement of the index enables users to locate information efficiently."

Purposes of Index

- Identify and locate relevant information within the material being indexed.
- Discriminate between information on a subject and passing mention of a subject.
- Exclude passing mention of subjects that offers nothing significant to the potential user.
- Analyze concepts treated in the document so as to produce a series of headings based on its terminology.
- Indicate relationships between concepts.

Purposes of Index (contd.)

- Group together information on subjects that is scattered by the arrangement of the document.
- Synthesize headings and subheadings into entries.
- Direct the user seeking information under terms not chosen for the index headings to the headings that have been chosen, by means of cross-reference.
- Arrange entries into a systematic and helpful order.

Mulvany, *Indexing Books*, pp. 5-6.

เหตุใดดรราชนี้จึงเป็นส่วนประกอบสำคัญของหนังสือ
รื้อตำราที่มีคุณภาพ?

ดัชนีประเภทต่างๆ

- ดรรชนีรายชื่อ (index of names)
- ดรรชนีเนื้อหา (subject index)

ตัวอย่างครรชนี่รายชื่อ

เพลโต, 90, 92, 95, 121, 155, 201

โสกราตีส, 31, 44, 56, 88, 90, 91

อริสโตเติล, 22, 25, 90, 93, 101, 122, 134, 203, 211

ตัวอย่างดัชนีเนื้อหา

dogs

- breeding of, 134-139

- breeds listed, 15-19

- longevity, 23-25

- nutritional requirements, 90-93

- training, 45-47

- whelping of puppies, 142-145

- See also* American Kennel Club

คำอะไรบ้างที่ควรเก็บในดรชนี?

- คำสำคัญในเนื้อหาของหนังสือ
- ชื่อบุคคล
- ชื่อสถานที่ (ถ้าเกี่ยวข้องกับเนื้อหา)
- คำสำคัญบางคำมีเนื้อหาละเอียดมาก (ถ้าเป็นหัวข้อหลักของหนังสือเล่มนั้น) ในกรณีนี้ต้องมีหัวข้อย่อย
- การตัดสินใจว่าหัวเรื่องใดเป็นหัวข้อย่อยเป็นเรื่องละเอียดอ่อน ต้องใช้ศิลปะพอสมควร